

Integratie MBO 18 min in verdeling VSS en VRS

Opgave

In het vastgestelde document 'Afspraken Nieuwe Opbrengsttoedeling Studentenreisrecht VSS en VRS' van 14 april 2016 staat in paragraaf 3.4 een passage over de groep MBO 18-. Deze luidt:

In de nulmeting (over het jaar 2015) zijn geen reizigerskilometers voor de groep MBO-18-min meegenomen. Die groep krijgt immers ook pas vanaf 2017 studentenreisrecht. Voor de eerste referentiemeting worden de sleutels voor de opbrengsten MBO 18- bepaald door de derving per concessie te bepalen. Hiervoor wordt een onderzoek naar de huidige opbrengsten en reizigerskilometers van de MBO 18- scholieren uitgevoerd door Panteia. Bedoelde derving zijn de wegvallende opbrengsten uit MBO 18- zodra deze scholieren per 1-1-2017 een studentenreisrecht krijgen. De WVVSS bereidt, vóór de zomer van 2016, een voorstel voor de (zo snel als mogelijke) integratie van de MBO18-/-middelen met de bestaande SOV-gelden volgens de in dit document beschreven afspraken en verdeelprincipes.

Door het geven van onderhavig advies over de integratie van de groep MBO 18- geeft de werkgroep WVVSS hieraan invulling.

Gehanteerde uitgangspunten

1. Per 1 januari 2017 ontvangen MBO studenten van jonger dan 18 jaar een SOV reisrecht. Tussen de drie verenigingen VSS, VRS, VSV en NS zijn afspraken gemaakt over de verdeling hiervan. De verdeling binnen VSS en VRS wordt in dit memo uitgewerkt.
2. In de meting over 2015 zijn (door Hypercube) geen MBO'ers 18- gemeten. Bij een volgende meting (voorzien in 2018) zit de groep MBO 18- er wél in.
NB Op dit moment is het overigens zo dat voor de groep MBO 18- geen afzonderlijke reizigerskilometers geteld kan worden (zijn niet te onderscheiden van de andere groepen met SOV reisrecht).
3. Het streven is naar één verdeelmethode en dus gelijke behandeling van alle SOV reisrechten en verdeling van alle SOV-opbrengsten. Er wordt geen onderscheid gemaakt in behandeling tussen de groep MBO 18- en de bestaande groep WO/HBO/MBO 18+.
4. Panteia voert, op verzoek van de vervoerbedrijven, een onderzoek uit naar het reisgedrag van de groep MBO 18-. Het resultaat is een inschatting van zowel opbrengst als reizigerskilometers (rkm's) op niveau van vereniging, verbijzonderd naar concessieniveau.
5. De huidige opbrengst uit kaartverkoop van de groep MBO 18- valt per 1 januari 2017 weg (aan te duiden als Derving) en daar komt een (naar inschatting) lagere opbrengt uit het SOV contract voor in de plaats. Dit tekort kan gezien worden als de kosten van de contractverlenging.

Analyse

De vastgestelde methode voorziet in een nieuwe actuelere verdeelsleutel voor de groep WO/HBO/MBO 18+. De basis vormt de met ov-chipkaart geregistreeerde rkm's.

Er is ook voorzien in een overgangsregeling die voorkomt dat lopende of reeds gegunde concessies

terugzakken in hun opbrengst (voor WO/HBO/MBO 18+). Iets preciezer: in de overgangsmaatregel is afgesproken dat voor lopende of reeds gegunde concessies het (door Hypercube gemeten) verdeelsleutel niet lager mag zijn dan de oude sleutel die VSS en VRS (in 2016) hanteert. Deze oude sleutel (gebaseerd op een dervings- en groeicomponent) wordt aangeduid met de term 'garantiesleutel'. Pas als een nieuw gegund concessie de vervoersprestatie lager is t.o.v. de garantiesleutel komt er geld beschikbaar voor die concessies die nog een tekort hebben (hoofddlijn 4 en 5).

Het integreren van de MBO opbrengsten impliceert dat beide sleutels, te weten de actuele opbrengst verdeelsleutel (Hypercube) én de garantiesleutel, aangepast moeten worden.

Zie ook uitgangspunt nr 3. Ná aanpassing van beide sleutels kan de ontwikkelde methode voor de verdeling met de overgangsmaatregel toegepast worden. De te verdelen (VSS en VRS) hoeveelheid geld zijn dan verhoogd met de opbrengst uit het SOV contract voor de groep MBO 18-.

A. Aanpassen km verdeelsleutel

Het aanpassen van de door Hypercube berekende actuele rkm verdeelsleutel vindt plaats m.b.v. het aangehaalde Panteia onderzoek (uitgangspunt 4). De rkm's van beide onderzoeken worden per concessie opgeteld en dit geeft de nieuwe verdeelsleutels.

B. Aanpassen garantiesleutel

De garantiesleutel moet ook aangepast worden. Daarbij gaat het om aanpassingen die zo veel mogelijk recht doet aan de situatie die gold bij inschrijvingen (van welk verwacht bedrag of aandeel is de vervoerder destijds uitgegaan). Uitgangspunt daarbij vormen de opbrengsten die de groep MBO 18- genereert volgens het Panteia onderzoek. Je zou dus die bedragen (groep MBO 18-) kunnen optellen bij de bedragen die horen bij de garantiesleutel (groep WO/HBO/MBO 18+) om zo een nieuw garantieniveau kunnen bepalen. Complicerend is echter dat die opbrengsten voor MBO 18- vervangen worden door een naar inschatting veel lager bedrag uit het SOV contract. Dit verschil beschouwen we als de kosten voor de SOV contractverlenging. Aanpassing van de garantiesleutel geschiedt nu in twee stappen:

1. Het garantiebedrag (voor WO/HBO/MBO 18+) dat is berekend o.b.v. de garantiesleutel kunnen we ophogen met de (dervings-)opbrengsten uit het Panteia onderzoek.
2. Vervolgens verlagen we dit bedrag met de kosten van de contactverlenging. De verdeling van deze kosten geschiedt echter - net als tussen drie SOV verenigingen en NS - o.b.v. de oude SOV verdeling, dus de facto o.b.v. de garantiesleutel. De verdeling van die kosten geschiedt dan dus o.b.v. de verdeling van de opbrengst van de groep WO/HBO/MBO 18+ ("hun" contract is immers gered).

Deze wijze van integratie heeft inmiddels de instemming van de verenigingen VSS en VRS.

In bijgevoegd voorbeeld is de aanpassing van beide sleutels uitgewerkt. Deze is overigens ook als spreadsheet beschikbaar.

Motivering

De derving voor studerende MBO'ers 18- is gelijk aan het verlies aan inkomsten uit kaartverkoop. Dat treedt op na 1 januari 2017. De meting van Panteia is geen absolute waarheid. Maar omdat de OV-chipkaart niet gekenmerkt is voor deze specifieke groep, kan de derving ook niet met zekerheid

worden vastgesteld. Een registratie naar doelgroepen is er niet (wel naar soort product). Ook in een later stadium is dat verlies aan inkomsten nooit meer te achterhalen, laat staan te meten.

Het aangepaste garantiepercentage zorgt er voor dat elke lopende concessie minimaal ontvangt:

1. Het gegarandeerde aandeel van de opbrengst WO/HBO/MBO18+ (niveau 2016)
plus
2. het dervingsbedrag voor MBO 18- zoals Panteia dat onderzoekt
minus
3. de kosten voor het verlengen van het contract (verschil tussen dervingsbedrag (Panteia) en bedrag voor MBO18- uit het SOV contract).

Uiteraard bij gelijkblijvende omvang van de te verdelen opbrengst uit het SOV contract. Daalt die dan wordt daar in evenredige mate aan bijgedragen. En omdat de omvang van de te verdelen pot verandert, kun je (voor lopende concessies) beter de aandelen garanderen. De garantiepercentages veranderen eenmalig en de hoeveelheid kan steeds veranderen.

Met deze aanpassingsperiode is het niet zo dat opbrengsten voor MBO 18- worden aangewend om reeds in beeld gebrachte tekorten (garanties) te lenigen. Die zijn reeds afgedekt binnen de groep WO/HBO/MBO 18+. Wél kan een concessie die in de min zit door de MBO 18- toevoeging sterker in de min komen, maar evenzeer kan dit de andere kant uitwerken. De rkm's kunnen anders verdeeld zijn dan de opbrengsten (beide o.g.v. Panteia onderzoek), maar dit effect zal naar verwachting niet groot zijn. Minder sterk dan verschil in huidige rkm's en opbrengstverdeling stammend uit de jaren 90 voor de groep WO/HBO/MBO 18+ en daarnaast is de omvang van de MBO 18- groep een stuk geringer dan de huidige groep.

Voorstel

De WVVSS stelt voor om vanaf 1 januari 2017 de opbrengsten uit het SOV contract voor beide groepen WO/HBO/MBO 18+ en MBO 18- integraal te verdelen o.b.v. de methode zoals beschreven in het document 'Afspraken Nieuwe Opbrengsttoedeling Studentenreisrecht VSS en VRS' van 14 april 2016 met dien verstande dat de verdeelpercentages worden aangepast en wel volgens de hierboven aangeven wijze onder *A. Aanpassen rkm verdeelsleutel* en *B. Aanpassen garantiesleutel*.

W.B./

Bijlage met voorbeeld:

Voorbeeld voor integreren MBO 18- in afgesproken verdeling VSS en VRS			
In te stellen variabelen:			
WO/HBO/MBO 18+		MBO 18 min	
Hypercube sleutel voor één concessie		Panteia rkm sleutel voor één concessie	
	4,00%		6,40%
WO/HBO/MBO 18+ pot rkm's		MBO 18- pot rkm's	
	1.500.000.000		300.000.000
Oude VSS garantiesleutel		Panteia opbr. sleutel	
	5,00%		6,50%
HBO/WO pot (€)		Derving MBO 18- (totaal) (€)	
	€ 180.000.000		€ 30.000.000
		Totale kosten verlengen contract (€)	
			€ 4.400.000
aanpassing verdeelsleutel:		aanpassing oude VSS (garantie)sleutel:	
Km's Hypercube + km's Panteia vormen de basis voor nieuwe sleutel.		Opbrengst obv oude systematiek + geschatte opbr MBO 18- vormen basis voor nieuwe sleutel.	
HBO/WO/MBO 18+		HBO/WO/MBO 18+	
Hypercube sleutel	4,00%	Oude VSS opbrengstaandeel	5,00%
Totale pot rkm's	1.500.000.000	HBO/WO ²⁾ pot	€ 180.000.000
rkm's voor concessie	60.000.000	Opbrengst concessie WO/HBO	€ 9.000.000
		Opbrengst per rkm	€ 0,12
MBO 18- toevoeging		MBO 18- toevoeging	
Panteia rkm sleutel	6,40%	Panteia opbr. sleutel	6,50%
MBO ¹⁾ pot rkm's	300.000.000	Derving MBO (pot)	€ 30.000.000
MBO rkm's concessie	19.200.000	MBO bruto opbrengst	€ 1.950.000
		Oude VSS sleutel (WO/HBO)	5,00%
		Totale kosten verlengen contract	€ 4.400.000
		Kosten voor concessie	€ 220.000
		Netto opbr. MBO	€ 1.730.000
		Opbrengst per rkm	€ 0,09
Geïntegreerd		Geïntegreerd	
Totaal rkm's	1.800.000.000	Concessie opbrengst MBO	€ 1.730.000
Totaal rkm's concessie	79.200.000	Concessie opbrengst WO/HBO	€ 9.000.000
		Concessie opbrengst geïntegreerd	€ 10.730.000
		Totaal opbrengst MBO	€ 25.600.000
		Totaal opbrengst WO/HBO	€ 180.000.000
		Totaal opbrengst geïntegreerd	€ 205.600.000
Nieuwe sleutel	4,40%	Aangepaste oude sleutel	5,22%
Voor Integratie:			
opbrengst WO/HBO/MBO 18+	€ 7.200.000		
garantie WO/HBO/MBO 18+	€ 9.000.000		
Derving MBO 18 - (Panteia)	€ 1.950.000		
Na Integratie:			
geïntegreerde opbrengst	€ 9.046.400		
garantie geïntegreerd	€ 10.730.000		
		¹⁾ Lees in het rekenvoorbeeld: MBO als MBO 18-	
		²⁾ Lees in het rekenvoorbeeld: WO/HBO als WO/HBO/MBO 18+	
W.B./ WVVSS			
17-mei-16			